

Finansiell styring af Viborg kommune 2019 og 2020

Baggrund

Viborg Kommunes Principper for Finansiell Styring omfatter investering i værdipapir, likviditet og langfristet gæld. Der investeres i værdipapirer for at øge afkastet af overskudslikviditeten og for at reducere udgifterne til en negativ rente på indskud på bankkonti. I henhold til den finansielle politik investeres der hovedsageligt i danske stats- og realkreditobligationer.

Værdipapirerne indgår i opgørelsen af kommunens gennemsnitlige likviditet, der ifølge lovgivningen mindst skal være 0 kr. i gennemsnit de seneste 365 dage. Ifølge Byrådets økonomiske politik skal den gennemsnitlige likviditet dog udgøre mindst 200 mio. kr. for at sikre en likviditetsmæssig buffer og råderum.

En del af likviditeten er allerede disponeret, dels i form af overførte mindreforbrug fra seneste regnskabsår til kommende år og dels REVAS's kassebeholdning, der regnskabsmæssigt indgår i kommunens samlede likviditet. Den disponible gennemsnitlige likviditet opgøres derfor som den gennemsnitlige likviditet fratrasket overførte mindreforbrug og REVAS's kassebeholdning.

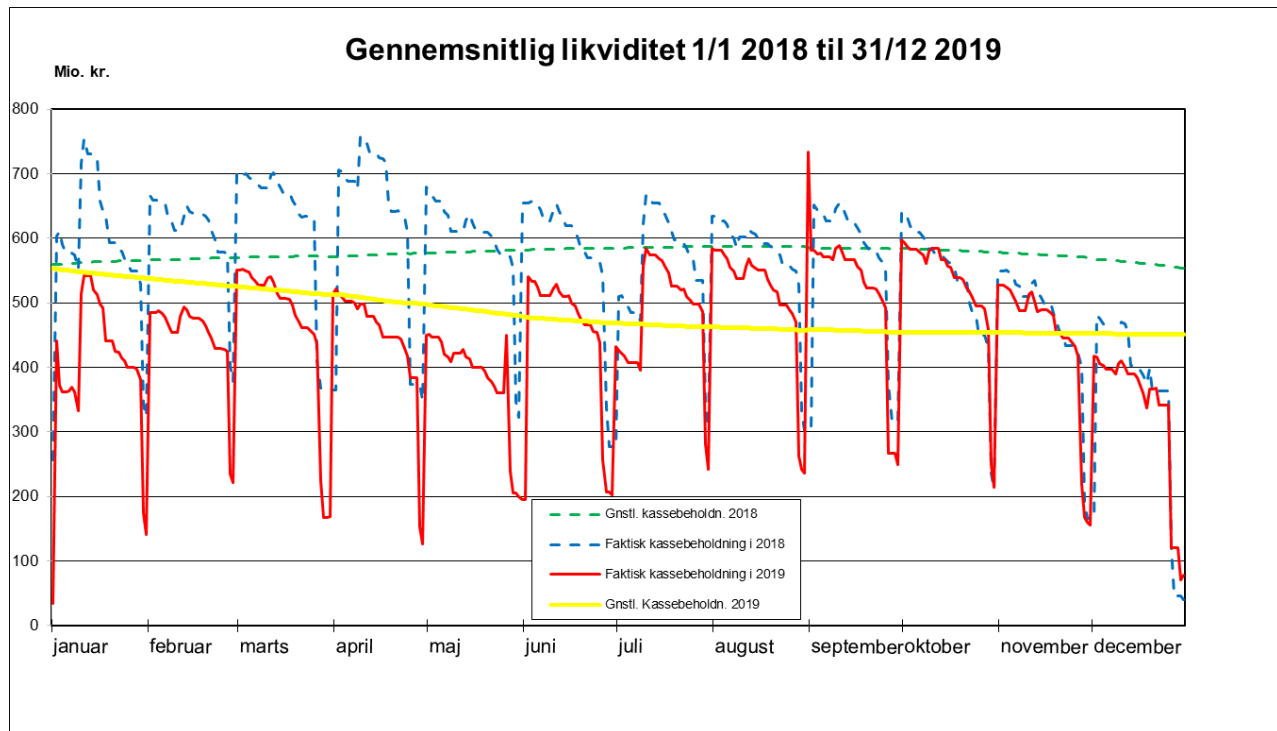
Langfristet gæld kan kun optages, når kommunen har afholdt låneberettigede udgifter eller fået andel i en af økonomiaftalernes lånepuljer. Der kan kun optages lån efter byrådets godkendelse.

Aktivsiden (værdier)

Kommunens likvide aktiver består af kontante beholdninger, indskud i pengeinstitutter og beholdningen af værdipapirer.

Nedenfor er afbilledet udviklingen i dels den faktiske likvide beholdning - og dels den gennemsnitlige likvide beholdning for perioden 1.1. 2018 til 31.12.2019. Den gennemsnitlige likvide beholdning beregnes løbende som gennemsnittet for de seneste 365 dage.

(figur 1)

Den gennemsnitlige likviditet primo 2019 var 553,6 mio. kr. mens den ultimo 2019 var 451,0 mio. kr. Den gennemsnitlige likviditet har i 2019 været påvirket af, at den faktiske likviditet var faldende fra september 2018 og frem til februar 2019 hvorefter den stabiliserer sig hen over foråret. I løbet af sommeren ses en stigende faktisk likviditet, mens slutningen af 2019 igen bød på store træk i likviditeten.

Som det fremgår af grafen, er udsvingene i den daglige likvide beholdning på op mod 400 mio. kr. inden for den enkelte måned. Udsvingene skyldes primært, at skatter mv. modtages med 1/12 primo måneden, mens løn og ydelser udbetales ultimo måneden.

Disponibel likviditet (gennemsnitlig likviditet) (tabel 1):

	Mio. kr.
Gennemsnitlig likviditet ultimo 2019	451,0
Disponeret:	
- overførsler af mindreforbrug på driftsbevillinger	-51,3
- Forventede overførsler af mindreforbrug på anlægsbevillinger til 2021 (inkl. Indskud i landsbyggefonden)	-84,2
- Forventet mellemværende med REVAS ultimo 2020 (negativt beløb betyder, at REVAS har penge til gode)	-3,4
Gennemsnitlig disponibel likviditet herefter	312,0

Den disponible gennemsnitlige likviditet er faldet fra 361,2 mio. kr. ultimo 2018 til 312,0 mio. kr. ultimo 2019.

Den gennemsnitlige disponible likviditet er påvirket af, hvornår i den målte periode likviditeten er stigende og hvornår den falder, som beskrevet under figur 1.

Investeringsportefølje

Viborg Kommune investerer overskudslikviditet i danske realkredit- og statsobligationer og øvrige værdipapirer. Baggrunden herfor er at reducere det løbende indestående på konti i pengeinstitutter, grundet den nuværende situation med negative indlånsrenter og for at opnå et tilfredsstillende afkast i forhold til markedsrenten. Der er indgået 4 aftaler med kapitalforvaltere (Portefølje management aftaler kaldet PM aftaler). Tre af disse aftaler er aftaler, hvor forvalterne arbejder aktivt med investeringerne, mens den fjerde kapitalforvalter har placeret midlerne i kapitalbevarende obligationer. Det kapitalbevarende depot anvendes i forbindelse med Viborg kommunes løbende likviditetsstyring. Beløbet i det kapitalbevarende depot er fortrinsvis investeret i danske realkreditobligationer og anvendes til Repo¹-forretninger, når der er store træk på likviditeten - eksempelvis omkring lønudbetaling.

Kommunens investeringsportefølje (Tabel 2):

Aktiver	Beholdning ultimo december 2019	Andel i procent	Andel i beholdning	Andel iht. finansiell politik
Realkreditobligationer	580.240.979	92,9%	92,9%	80% - 100%
Statsobligationer	0	0,0%		
Erhvervsobligationer	21.576.296	3,5%	3,5%	0% - 20%
Globale aktier	22.756.038	3,6%	3,6%	0% - 10%
I alt	624.573.313	100,0%		

De samlede investeringer holder sig således inden for Viborg Kommunes finansielle politik.

Det realiserede afkastet af PM-aftalerne har i perioden 2016-2019 udviklet sig som nedenfor:

Afkast på investeringerne (Tabel 3):

	2016	2017	2018	2019
Afkast alle PM aftaler	-	1,1%	0,9%	1,4%
Afkast aktivt forvaltet PM aftaler	1,8%	1,6 %	1,7%	2,9%
Nationalbankens indskudsbevisrente ultimo året	-0,65%	-0,65%	-0,65%	-0,75%
Obligationsrentegennemsnit: Statsobligationer mv. (Nationalbanken)	0,18%	0,26%	0,23%	-0,16%

Det gennemsnitlige afkast på de aktivt forvaltede PM aftaler er væsentligt højere (2,9%), end hvis pengene havde været placeret i banken eller udelukkende i statsobligationer. Medregnes det kapitalbevarende depot,

¹ Repo er en aftale om et spotsalg af et værdipapir og et samtidigt tilbagekøb af samme værdipapir på en fremtidig terminsdato. Viborg Kommune laver kun Repo i obligationer.

som anvendes til repoforretninger omkring månedsskiftet, så er det samlede afkast på Viborg Kommunes investeringer 1,4% i 2019.

Viborg Kommune investerer i aktier og erhvervsobligationer via investeringsforeninger. På mødet i byrådet den 10. oktober 2018 blev det besluttet, at Viborg Kommune udelukker investeringer i virksomheder, hvor mere end 5% af omsætningen stammer fra fossile brændstoffer (sag 12). Viborg Kommunes PM-forvaltere har gennemført denne omlægning i løbet af 2019.

I opgørelsen af likviditeten kan Viborg Kommune medtage den del af obligationsbeholdningen, der ikke er grundlaget for repo-forretning eller deponeret.

Den del af Viborg Kommunes obligationsbeholdning der har kunnet medtages i likviditetsopgørelsen i perioden 2016-2019 udgør:

Andel af obligationsbeholdning, der medtages i likviditetsopgørelsen (Tabel 4)

	2016	2017	2018	2019
Obligationsbeholdning	431.567.596	486.346.424	585.577.188	580.240.979
Erhvervsobligationer	13.029.994	10.998.816	11.666.280	21.576.296
Aktiebeholdning	18.892.909	22.721.569	21.645.253	22.756.038
I alt før Repo	463.490.498	520.066.808	618.888.722	624.573.313
Repo	-149.998.385	-200.069.090	-299.559.624	-250.600.800
Netto Obligationsbeholdning	313.492.113	319.997.718	319.329.098	373.972.513
Heraf deponeret:				
Andel af obligationsbeholdning	-98.185.900	-89.436.800	-154.131.000	-231.364.600
Andel af obligationsbeholdning der medtages i likviditetsopgørelsen	215.306.213	230.560.918	165.198.098	142.607.913

Deponerede midler er udtryk for den andel af Viborg Kommunes obligationer, der er deponeret, og derfor ikke medgår i likviditetsopgørelsen. Deponering fremkommer bl.a. når kommunen modtager udbytte eller salgsindtægter fra Energi Viborg A/S, HMN Naturgas osv., eller hvis den faktiske lånoptagelse overskrider kommunens låneramme.

Ud af det samlede deponerede beløb på 231,3 mio. kr. udgør de 123,5 mio. kr. deponering i forbindelse med indtægterne fra salg af dele af HMN Naturgas i henholdsvis 2018 og 2019. Disse deponeringer frigives løbende over 10 år.

Passivsiden (gæld)

Ultimo 2019 var kommunens langfristede gæld 751 mio. kr., hvilket er 15,8 mio. kr. mindre end ultimo 2018. I løbet af 2019 er optaget nyt lån på 49,9 mio. kr. og afdraget 65,7 mio. kr.

Den regnskabsmæssige langfristede gæld består udover kommunens egen gæld af finansiel leasing og gæld vedrørende ældreboliger.

Kommunens egne langfristede lån (tabel 5):

	Restgæld ultimo december 2018	Restgæld ultimo december 2019	Andel i % ultimo december 2019	Andel iht. finansiell politik
Fast	590.181.666	536.257.335	71,4%	25% - 100%
Variabel	176.689.753	214.752.902	28,6%	0% - 75%
I alt	766.871.419	751.010.237		

Renten er på størstedelen af Viborg Kommunes lån fast. Enten fordi lånet er fastforrentet, eller fordi der er indgået en swap-forretning. En swapforretning betyder, at man for en periode bytter en variabel rente ud med en (højere) fast rente. De seneste år er der dog optaget variabelt forrentede lån uden afdækning med swap. Disse lån er i øjeblikket negativt forrentet.

Med det nuværende renteniveau forventes det, at Viborg Kommune skal betale 9,5 mio. kr. i rente på egne lån i 2020, hvilket svarer til en gennemsnitsrente på 1,26%

Ud over Viborg Kommunes langfristet gæld, har kommunen også forpligtelser vedr. ældreboliger og finansiell leasing jf. nedenstående tabel.

Viborg Kommunes gæld vedrørende ældreboliger og finansiell leasing (tabel 6):

	Fordeling ultimo 2019
Ældreboliger	335.106.900
Finansiell leasing – i alt	57.745.805

Valutarisiko.

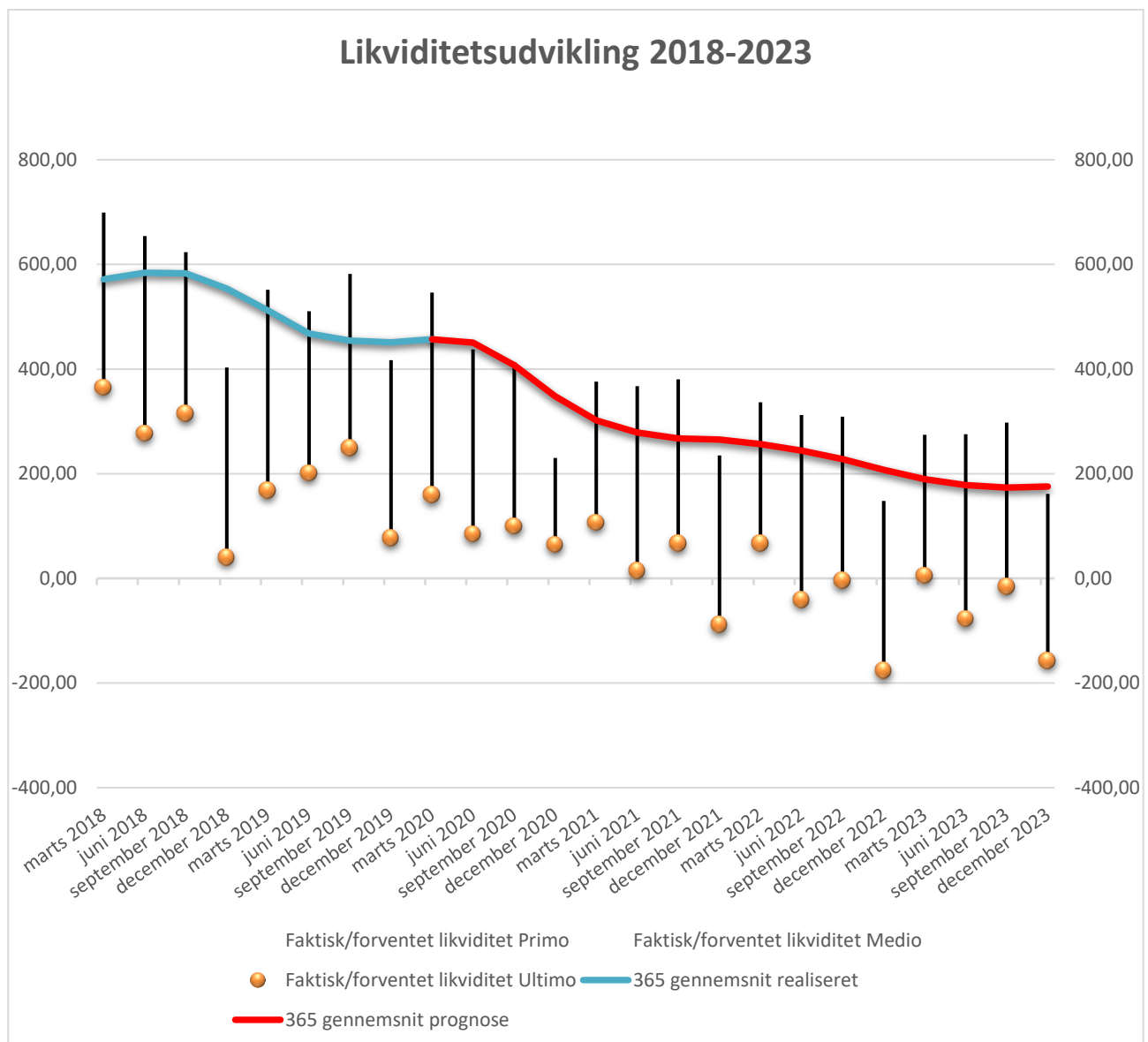
Al gæld er optaget i DKK, hvorfor der ikke er nogen valutarisiko.

Likviditet og investeringer ifm. Covid-19

Likviditet

Viborg Kommune har som følge af Covid-19 situationen haft ekstraordinære udgifter til drift. Samtidig har Viborg Kommune gennem forskellige tiltag søgt at afhjælpe likviditetsmangel hos erhvervs- og foreningsliv. Dette har naturligvis betydning for Viborg Kommunes egen situation.

Budgetopfølgningen pr. 30.4.2020 viser et forventet kasetræk på 185 mio. kr. Herfra skal fradrages 132 mio. kr., som modtages i kompensation for Covid-19 udgifter. Likviditeten kan i årene fremover estimeres således:

Viborg Kommune har en politisk målsætning om, at likviditeten mindst skal udgøre 200 mio. kr. Denne grænse rammes primo 2023.

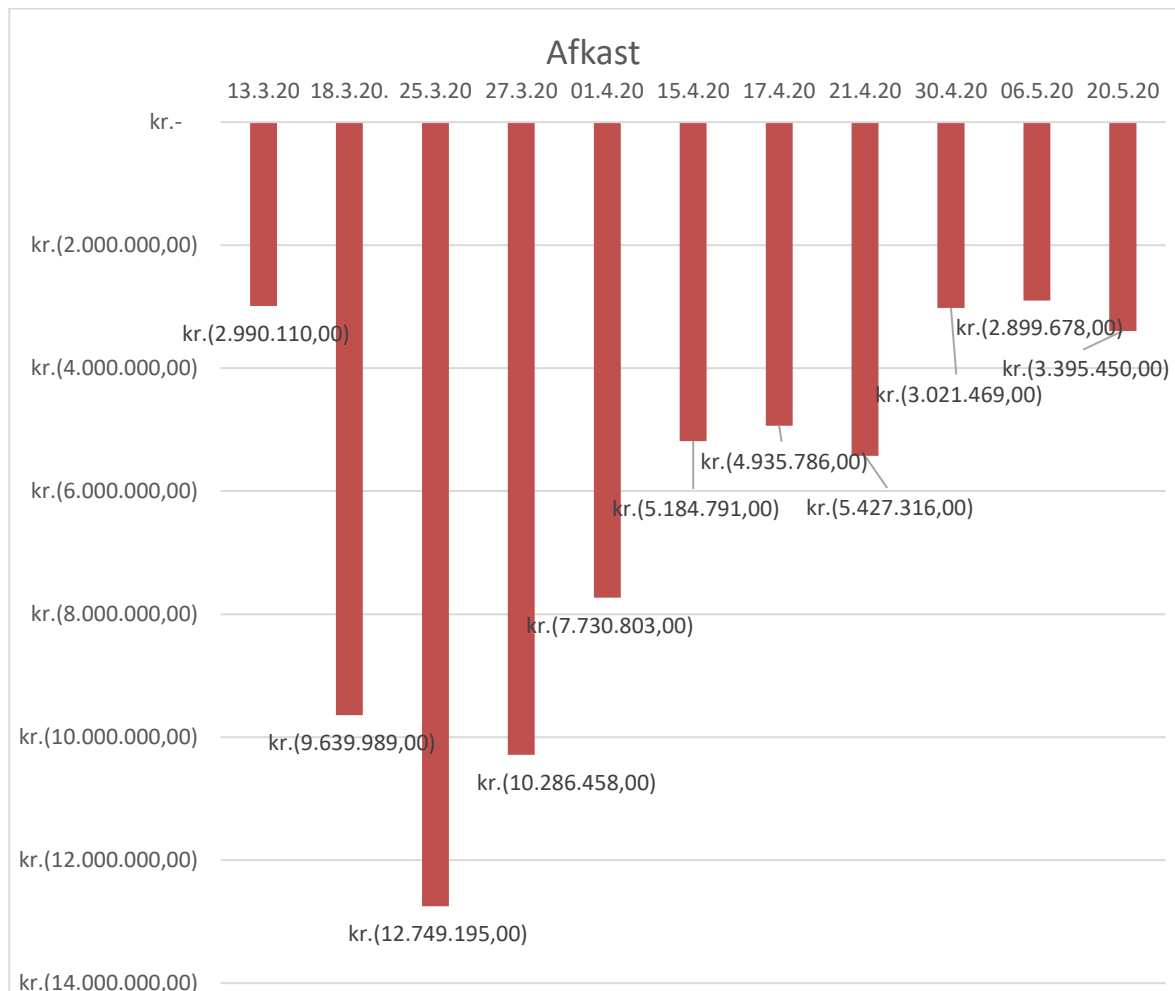
Investeringsporteføljen:

Med det nuværende likviditetsbudget/kassetræk for budgetoverslagsårene bliver det nødvendigt at sælge en tilsvarende del af den aktivt forvaltede værdipapirbeholdning. Den aktivt forvaltede værdipapirbeholdning udgør maj 2020 en værdi på 328 mio. kr.

Værdipapirmarkedet har under Covid-19 situationen være ramt af markante fald på aktiemarkedet. Ultimo maj 2020 er en hel del af dette fald dog indhentet igen. Viborg Kommune har i perioden marts til maj 2020 ikke solgt aktier og derved heller ikke realiseret noget tab.

Primo april steg renten pludseligt markant. Det påvirkede Viborg Kommunes store obligationsbeholdning i negativ retning. Renten er dog faldet igen og obligationsbeholdningen er kursmæssigt ved at nå 2019-niveauet igen.

Nedenfor ses det samlede urealiserede afkast på værdipapirbeholdningen fra marts 2020 og frem til maj 2020.

Pr. 20. maj er det urealiserede afkast -3.395.450 kr. hvilket svarer til -1,04%. Det skal sammenlignes med at samme portefølje i 2019 gav et positivt afkast på 2,9%.

Hvis Viborg Kommune i stedet havde valgt at have alle midler anbragt som indskud på bankkonto ville det på årsbasis koste ca. 3,4 mio. i negativ indlånsrente.